

POSTANOWIENIE

29 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 29 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.R., R.N., E.R. i K.R.1
przeciwko Bankowi S.A. w W.
o ustalenie nieważności umowy i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku S.A. w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 26 września 2025 r., I ACa 556/24,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od Banku S.A. w W. na rzecz K.R., R.N., E.R. i K.R.1
kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego
wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanej do
dnia zapłaty.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 września 2025 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi, w sprawie z powództwa K.R., R.N., E.R. i K.R.1 przeciwko Bankowi S.A. w W. o ustalenie nieważności umowy i zapłatę, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 10 listopada 2023 r., oddalił apelację (pkt 1); zasądził od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwotę 8100 zł tytułem kosztów postępowania

apelacyjnego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie kosztów do dnia zapłaty (pkt 2).

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając ten wyrok w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi oraz o zasądzenie od powodów solidarnie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które pozwana sformułowała w formie następujących pytań:

1) czy zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2026 r., poz. 38; dalej jako: „pr. bank.”) umowa o kredyt, 1) którego wysokość i waluta wyrażone są w walucie obcej, 2) uruchomienie oraz wypłata kwoty kredytu następuje domyślnie w walucie obcej, chyba że kredytobiorca złoży dyspozycję wypłaty w innej walucie, 3) spłata rat kredytu następuje w walucie obcej bezpośrednio z dedykowanego do spłaty rachunku bankowego prowadzonego w walucie obcej, chyba że kredytobiorca zasili ten rachunek środkami w walucie polskiej, 4) kwoty zabezpieczeń wyrażone są w walucie obcej, a jednocześnie 5) w przypadku podjęcia przez kredytobiorcę decyzji o dokonaniu wypłaty kwoty kredytu lub spłaty rat kredytu w walucie polskiej, kredytodawca dokonuje przeliczenia (przewalutowania) wysokości wypłacanej kwoty kredytu lub wysokości raty kredytu z waluty obcej na walutę polską, według odpowiednio kursu kupna lub kursu sprzedaży danej waluty obcej obowiązującego według tabeli kursów ustalanych przez bank - jest umową kredytu walutowego wyrażonego w walucie obcej, do której nie stosuje się przepisów szczególnych dotyczących umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska?;

- 2) czy określenie w umowie kredytu sposobu wypłaty kredytu jest elementem przedmiotowo istotnym (*essentialia negotii*) umowy kredytu czy też stanowi jedynie element fakultatywny umowy kredytu?;
- 3) czy w ramach umowy kredytu walutowego w miejsce kursów wymiany walut wynikających z tabel kursowych banku może znaleźć zastosowanie kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski?;
- 4) czy w razie przesądzenia przez sąd powszechny nieważności umowy kredytowej zawartej pomiędzy konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., a przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ k.c., przepisy art. 405 i art. 410 k.c. należy interpretować w taki sposób, że stronom nieważnego stosunku zobowiązaniowego przysługują tylko roszczenia o zwrot kwoty, o jaką w wyniku wykonywania umowy kredytu wzbogaceniu uległa druga strona, ale w granicach jej zubożenia, co oznacza, że w świetle art. 405 k.c. konsument nie może domagać się zwrotu od banku kwot rat kapitałowo - odsetkowych świadczonych w wykonaniu umowy kredytu w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego mu kapitału kredytu a bank nie może domagać się zwrotu kapitału kredytu od konsumenta w kwocie odpowiadającej wysokości rzeczywiście otrzymanych przez bank rat kapitałowo - odsetkowych od konsumenta?

Ponadto, pozwana powołała się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wskazując na potrzebę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy następujących kwestii: 1) czy umową kredytu walutowego jest tylko taka umowa kredytu, w której doszło do wypłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej jak i też spłaty rat kredytu były realizowane w walucie obcej, czy też do uznania umowy kredytu za umowę kredytu walutowego wystarczająca jest możliwość żądania wypłaty kwoty kredytu w walucie obcej oraz możliwość – od dnia zawarcia umowy – spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej, nawet jeśli nie doszło do rzeczywistej realizacji tej umowy w walucie obcej?; 2) czy w przypadku przesądzenia przez sąd powszechny o nieważności umowy kredytowej zawartej pomiędzy konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., a przedsiębiorcą w rozumieniu art. 43¹ k.c., przepisy o świadczeniu nienależnym należy interpretować: i) jakoby obydwu stronom nieważnego stosunku

zobowiązaniowego przysługiwały tylko roszczenia o zwrot kwoty, o jaką w wyniku wykonywania umowy kredytu wzbogaceniu uległa druga strona, ale w granicach jej zubożenia, co oznacza, że w świetle art. 405 k.c. konsument nie może domagać się zwrotu od banku kwot rat kapitałowo - odsetkowych świadczonych w wykonaniu umowy kredytu w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego mu kapitału kredytu a bank nie może domagać się zwrotu kapitału kredytu od konsumenta w kwocie odpowiadającej wysokości rzeczywiście otrzymanych przez bank rat kapitałowo - odsetkowych od konsumenta?

czy też: ii) w odniesieniu do roszczeń konsumenta względem banku nie stosuje się przepisu art. 405 k.c. i w związku z powyższym konsumentowi przysługuje wierzytelność o zwrot wszystkich rat kapitałowo - odsetkowych niezależnie od rzeczywistego zubożenia konsumenta w wyniku wykonywania umowy?

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanej, w której wniesli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona przez pozwaną nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz Państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania (stosowania) prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny

uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Odnosząc się do pierwszego zagadnienia prawnego sformułowanego przez pozwaną, Sąd Najwyższy wskazuje, że w orzecnictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięto, że o kredycie walutowym można mówić jedynie wówczas, gdy umowa jednoznacznie ustala kwotę kredytu udzielonego i faktycznie wypłaconego kredytobiorcy wyłącznie w walucie obcej oraz przewiduje spłatę rat wyłącznie w walucie udzielonego kredytu. W innych przypadkach, umowa wprowadzająca mechanizm przeliczenia czy to kwoty udzielonego kredytu czy to rat kredytu z waluty obcej na złote polskie lub odwrotnie, nie stanowi umowy kredytu walutowego w opisanym wyżej rozumieniu (wyrok SN z 20 maja 2022 r., II CSKP 713/22). Ponadto, przyjmuje się, że włączenie do umowy zawartej z konsumentem dwóch alternatywnych warunków dotyczących wykonania tego samego obowiązku ciążącego na konsumentach, z których jeden jest nieuczciwy, a drugi zgodny z

prawem, pozwala danemu przedsiębiorcy na spekulowanie, że poprzez brak informacji, nieuwagę lub niezrozumienie konsument wykona dane zobowiązanie zgodnie z warunkiem, który powoduje znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta (wyroki SN: z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22; z 24 maja 2024 r., II CSKP 1560/22; wyrok TSUE z 21 września 2023 r., C-139/22, pkt 55, ECLI:EU:C:2023:692).

W odniesieniu do drugiego zagadnienia prawnego należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego jednym z wymogów uznania danego problemu prawnego za istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest to, by wyjaśnienie danego zagadnienia miało znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie SN z 15 listopada 2023 r., I CSK 2295/23).

W ocenie Sądu Najwyższego rozstrzygnięcie drugiego z zagadnień prawnych przedstawionych przez pozwaną nie miałoby znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ponieważ przyczyną stwierdzenia przez Sąd drugiej instancji nieważności umowy kredytu nie było uznanie, że w umowie nie określono wszystkich elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu. Przyczyną uznania umowy kredytu za nieważną było natomiast stwierdzenie przez Sąd odwoławczy, że sporna umowa kredytu zawierała niedozwolone postanowienia umowne, po wyeliminowaniu których umowa nie może być dalej utrzymana w mocy.

Trzecie zagadnienie prawne zostało sformułowane przy przyjęciu założenia, że umowa kredytu zawarta przez strony była umową kredytu walutowego. Tymczasem Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku trafnie zwrócił uwagę, że powodowie nie otrzymali (i zgodnie z umową nie mieli otrzymać) kapitału kredytu w walucie obcej. Zgodnie z umową kredyt miał zostać wypłacony w wysokości określonej w akcie notarialnym, a w pozostałej kwocie na rzecz powodów. Odwołanie się do wartości świadczenia banku w walucie CHF miało natomiast jedynie służyć wyliczeniu wysokości rat, które spłacać mieli kredytobiorcy. Sąd drugiej instancji podkreślił również, że powodowie nie dążyli do pozyskania od kredytodawcy środków w walucie obcej. Ich celem (znanym

bankowi, co wynika wyraźnie z pkt. 1 umowy kredytu) było uzyskanie kredytu refundującego koszt zakupu nieruchomości, a wysokość świadczenie z tytułu ceny sprzedaży, które mieli spełnić powodowie, określona była w złotych polskich.

W odniesieniu do czwartego zagadnienia prawnego, dotyczącego zasad, jakie należy stosować przy dokonywaniu rozliczenia świadczeń spełnionych przez strony umowy kredytu uznanej następnie za nieważną, należy wskazać, że zgodnie z uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

Jako drugą przyczynę kasacyjną pozwana wskazała potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Z uwagi jednak na to, że problemy prawne wskazane przez pozwaną w ramach uzasadnienia tej przyczyny kasacyjnej są w istocie tożsame ze sformułowanymi przez nią zagadnieniami prawnymi, w pełni aktualne pozostaje stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione już powyżej.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹ i 3, art. 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2026 r., poz. 118).

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[SOP]